

Нечваль Анна Олегівна, ад'юнкт
Національної академії внутрішніх
справ;

Науковий керівник: Самодін А. В.,
завідувач кафедри криміналістики та
судової медицини Національної
академії внутрішніх справ,

АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Діяльність правознавців починається з опрацювання юридичної літератури, що дає змогу накопичити необхідний обсяг знань. Засвоєння та залучення до вжитку термінології конкретної галузі права - один із найважливіших елементів функціонування правового середовища.

Сьогодні законодавство України перебуває на етапі реформування. Цей процес, безумовно, складний та викликає ряд неузгодженостей між раніше діючими та новими нормами права. Підміна понять, структурна неузгодженість, а часом і повна відсутність тлумачення понять - основні види колізій в умовах формування законодавства країни.

Як зазначають В. Титов та С. Зархіна, мова права має бути точною та ясною, її слова і терміни повинні мати суворо визначений смисл, а також їй мають бути притаманні простота і надійність синтаксичних конструкцій, що виключають двозначність. Наведена думка відомих вітчизняних дослідників закінчується такими словами: «Оскільки правова норма за своєю логічною природою є командою, що виражає вимогу, уповноважування, дозвіл або заборону, неточність або двосмисленність в її вираженні призведе до того, що її не будуть адекватно розуміти й виконувати» [4, с. 14 - 22].

Відповідно до ч. 1 ст. 8 Кримінального процесуального кодексу (далі - КПК) України, кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави [1]. У контексті однієї із основоположних засад кримінального провадження, варто звернути увагу на тлумачення поняття «право», через призму джерел його походження. Отже, основними джерелами права є: правовий звичай, правовий (судовий, адміністративний) прецедент, нормативно-правовий договір та нормативно-правовий акт [3, с. 178-179]. Із сказаного зрозуміло, що складовою права є не лише законодавча база, а й інші інститути, які в нашій країні, з юридичного погляду, не рівносильні. У ч. 2 ст. 8 КПК України законодавець зазначає, що принцип верховенства права у кримінальному провадженні застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини [1]. На нашу думку, не є доцільним виокремлення одного із джерел права, що прямо суперечить природі його походження.

Щодо питання структурної неузгодженості, то, як приклад, можемо розглянути Розділ III КПК України «Досудове розслідування», а саме Главу 20 «Слідчі (розшукові) дії» та Главу 21 «Негласні слідчі (розшукові) дії». Відповідно, до ч. 1

ст. 246 КПК України, негласні слідчі (розшукові) дії - це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом [1]. Проте у змісті глави 20 «Слідчі (розшукові) дії» відсутні будь-які відомості про розподіл слідчих (розшукових) дій. Вважаємо, що доцільним є виокремлення таких трьох глав: загальні положення слідчих (розшукових) дій (з урахуванням особливостей їх розподілу), гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.

У Законі України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 з'явилася новела - «поліцейське піклування». Статтею 41 вказаного закону, перераховано осіб, відносно яких здійснюється цей поліцейський захід, його процес та наслідки [2]. Проте розкриття змісту поняття «поліцейське піклування» законодавець не надає, що унеможливує однозначне розуміння новели ні з теоретичного, ні з практичного погляду.

Отже, необхідним елементом функціонування правової держави є узгоджена термінологічна система у законодавстві, що забезпечує належне тлумачення та реалізацію правових норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. [Кримінальний процесуальний кодекс України](#) : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (ред. від 11 червня 2016 р.) : [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VI (редакція від 05 жовтня 2016 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Загальна теорія держави і права : підручник. / [М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.]. - Харків : Право, 2009 - С. 178 - 198.
4. Литвинов О. М. Знову щодо проблеми прихованих інтенцій культури в юридичній термінології або про новий сюжет з нового КПК України / Вісник Державного луганського університету внутрішніх справ ім. О. Е. Дідоренка, № 2 - 2014. - С.14 - 22.